

Advies bij Vernieuwd Beleid Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Door TU Delft | Global Initiative

Uit de internetconsultatie: Nederland heeft baat bij een stabiele, veilige en duurzame wereld om ons heen. Daarom is een actief internationaal beleid een nationaal belang. Buitenlandse handel en investeringen zijn goed voor onze welvaart.

Het TU Delft | Global Initiative deelt deze visie van het Ministerie. In dit antwoord op de internetconsultatie beschrijven wij hoe deze missie ingevuld kan worden en welke bijdrage de TU Delft hier aan kan leveren vanuit haar Global Initiative.

Het Delft Global Initiative is opgericht in 2015, voortbouwend op decennia lange samenwerking van TU Delft onderzoekers met partijen in low-resource omgevingen. Het TU Delft | Global Initiative activeert en ondersteunt een groeiende community van TU Delft onderzoekers die met onderzoek en onderwijs willen bijdragen aan urgente en belangrijke vraagstukken (SDGs) in low-resource settings. Doelgebieden zijn vooral Sub-Sahara Afrika zuidelijk Azië

Van de verschillende rollen (zie diagram hieronder) die een universiteit kan innemen om bij te dragen aan het aanpakken van de SDGs heeft de TU Delft, als technische universiteit, gekozen voor twee rollen waarop onze core-expertise ligt:

- 1) Het gezamenlijk ontwikkelen en implementeren van (technische) oplossingen voor de SDGs
- 2) Het versterken van instituten in low-resource settings (en ook de TU Delft zelf) door gezamenlijk onderzoek te doen en door mensen op te leiden met bijvoorbeeld capacity building programma's van Nuffic.

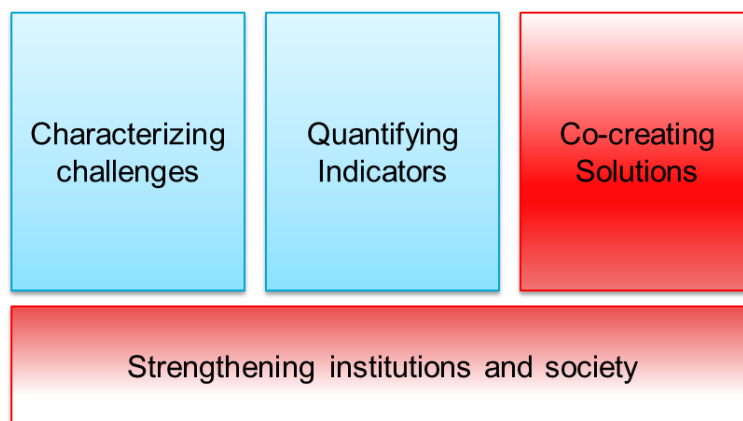

Diagram: Rol van wetenschap in het bijdragen aan SDGs.

Op de TU Delft werken inmiddels circa 100 vaste en tijdelijke onderzoekers (PhD-studenten en postdocs) en enkele vele BSc en MSc studenten vanuit de wetenschappelijke sterktes van de TU Delft aan specifieke vragen in 'low- and middle income countries' in Sub-Sahara Africa en zuidelijk Azië. Daarbij hanteren zij altijd de kernwaarden: 1) Ga uit van een concreet **vraagstuk** (SDG), 2) Gebruik

excellente **wetenschap** bij de oplossing 3) werk vanaf het begin in **co-creatie** met de lokaal betrokkenen en 4) werk toe naar concrete oplossingen met **impact**.

De thema's waarop de TU Delft vooral actief is, uitgezet tegen de SDGs zijn:

Tastbare programma's waarop TU Delft | Global Initiative nu actief is zijn:

- **Healthcare in low resource settings**
 - Hospital instrumentation for low-resource settings
 - Diagnostics for neglected tropical diseases
- **Plastic Free Rivers**
 - Characterize, Detect, Separate and Recycle Streams of Plastics
- **Smart sensors with global impact**
 - Develop, connect and integrate sensors for environmental sensing
- **Sustainable energy access in emerging countries**
 - Modular and connected technologies linked with human needs and business models
- **Urbanisation - Liveable cities in the Global South**
 - Integral urban planning and use of local materials for expanding cities

TU Delft | Global Initiative vervolgt graag haar vruchtbare samenwerking van de afgelopen jaren met Het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Wij houden ons aanbevolen voor nader overleg.

Namens het TU Delft | Global Initiative,

Prof. Dr. Ir. Nick van de Giesen

Voorzitter Stuurgroep

Dr. Ir. Jennifer Kockx

Program Manager

Voor contact: J.P.Kockx@tudelft.nl

Vragen

Hieronder zullen we vanuit het TU Delft | Global Initiative perspectief ook antwoorden op de specifieke vragen die het Ministerie stelt.

Vraag 1 van 9

Voorkomen van conflict en instabiliteit

Nederland richt zich op het voorkomen van conflicten en het aanpakken van grondoorzaken van instabiliteit in de fragiele regio's rond Europa. De nadruk ligt hierbij op 'legitieme stabiliteit'. Sociale cohesie tussen bevolkingsgroepen is daarvoor nodig en burgers die bestaande structuren en instituties erkennen. Een stabiele omgeving waarin mensen zich veilig voelen is een voorwaarde voor duurzame ontwikkeling.

Daarnaast geeft het kabinet prioriteit aan het versterken van bescherming en opvang van ontheemden in de regio. Nederland heeft oog voor de nood in de wereld en de hulp aan vluchtelingen zal dan ook worden verhoogd. De Nederlandse inzet zal naast directe noodhulp meer dan voorheen ook gericht zijn op weerbaarheid, preventie en toegankelijkheid. Nederland draagt bij aan noodhulp via professionele humanitaire organisaties van de VN, het Rode Kruis en de Dutch Relief Alliance en geeft daarbij gehoor aan specifieke oproepen van de VN voor bijdragen aan langdurige crises zoals in Syrië, Irak, Jemen, de Hoorn van Afrika, de Sahel en het Grote Merengebied.

Vraag 1: Hoe kan Nederland (overheid, bedrijfsleven, sociale ondernemingen, maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen) op de thema's voorkomen van conflicten en instabiliteit, opvang in de regio en noodhulp meer resultaten bereiken?

Nederlandse partijen dienen langdurige relaties te smeden met de doellanden en partijen in deze landen, zoals overheden, universiteiten en netwerken die soms een stabielere partner zijn dan individuele partijen. Het is de ervaring van de TU Delft dat door samen met deze partijen te werken aan concrete oplossingen voor vraagstukken (SDGs) die spelen in deze low resource settings, bij te dragen is aan wederzijdse institutionele versterking en aan oplossingen voor maatschappij ontwrichtende uitdagingen, zoals watertekorten, overstromingen, het ontstaan van sloppenwijken, gebrekkige gezondheid- en energievoorziening etc. Concrete manieren van samenwerking zijn onder meer gezamenlijk onderzoek, zoals in de NWO-WOTRO SDG call, de bilaterale landen onderzoekprogramma's, onderwijs (ook train-the-trainer programma's via Nuffic) of co-creatie programma's zoals #CoCreateMyCity Johannesburg en Durban (initiatief van de Ambassade in Zuid-Afrika met studenten van daar en NL).

Door langdurige relaties op te bouwen met deze gebieden en tot concrete uitwisseling van talent, ideeën en oplossingen te komen, wordt het conflict gebied stabiel, hoger opgeleid en kunnen de bestaande relaties uiteindelijk zelfs ingezet worden voor ook commerciële handel.

Vraag 2 van 9

Jeugdwerkgelegenheid

Prognoses wijzen uit dat het aantal Afrikaanse jongeren (15-24 jaar) tussen 2015 en 2050 zal verdubbelen van 230 miljoen tot meer dan 460 miljoen, en dat in 2050 de helft van de Afrikaanse bevolking jonger zal zijn dan 25. Zonder ingrijpende maatregelen blijft de groei van de werkgelegenheid ver achter bij de bevolkingsgroei. Verbetering van het economisch perspectief van jongeren in Afrika en het Midden-Oosten is hard nodig om migratie aan te pakken en radicalisering te helpen voorkomen.

Vraag 2: Hoe kan Nederland (overheid, bedrijfsleven, sociale ondernemingen, maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen) de bevolkingsgroei in Afrika het best adresseren en werkgelegenheid onder jongeren in Afrika en het Midden-Oosten stimuleren?

Opleiding van nieuwe generaties in vakinhoudelijke disciplines is één richting die van wezenlijk belang is en waarin de TU Delft een steeds actievere rol speelt, onder andere door samen met bijvoorbeeld het Waternet samenwerkingsverband van Afrikaanse universiteiten een Bachelor programma op te zetten op het gebied van water management. Inmiddels wordt ook gewerkt aan een gezamenlijk Master programma. Beide programma's draaien op Afrikaanse universiteiten met ondersteuning van de TU Delft, onder meer met MOOCs en begeleiding van studenten op MSc en PhD niveau. Deze werkwijze draagt dus ook bij aan versterking van opleidingsinstellingen daar.

Naast de vakinhoudelijke disciplines is ook versterking van ondernemersonderwijs essentieel. Voor veel hoogopgeleide mensen in low-resource settings zijn nu geen banen beschikbaar en het stimuleren van ondernemerschap, zowel om tot bedrijven startups te komen als om intrapreneurship, maakt banengroei mogelijk. Diverse programma's hebben hun waarde hierin al bewezen zoals

- Het creëren van incubator omgevingen via het [Orange Corners](#) programma.
- MOOCs, zoals [Entrepreneurship for Global Challenges in Emerging Markets](#)
- [Dutch Nigeria Student Business Challenge](#)
- [Tailor-Made Training \(door TUD en Makerere University, via Nuffic\) on innovation and entrepreneurship in Uganda](#)

Het doel van de TU Delft is om te doen aan braincirculation. Oftewel, wij leiden (potentieel excellente) mensen uit low-resource settings op in Nederland (MSc-PhD niveau) en als zij teruggaan, brengen zij daar het kennisniveau omhoog en blijven voor ons een belangrijke samenwerkingspartner.

Vraag 3 van 9

Verminderen van armoede en ongelijkheid

We zien de resultaten van de wereldwijde samenwerking: extreme armoede en honger zijn teruggedrongen; kindersterfte neemt af en we worden ouder dan ooit. Een historisch aantal kinderen gaat naar school. Dat is te danken aan economische ontwikkeling, ontwikkelingssamenwerking en wetenschappelijke vooruitgang. Maar economische ongelijkheid neemt tegelijkertijd toe.

Daarnaast staan, na een periode van bijna wereldwijde versterking van fundamentele rechten, democratie en vrijheden in veel landen onder druk. De vorderingen op het gebied van gelijke rechten en kansen voor vrouwen zijn traag en beperkt. Organisaties die opkomen

voor mensenrechten en rechten van minderheden lopen op veel plaatsen gevaar. Het ontwikkelingsperspectief van landen, met name in Sub-Sahara Afrika, wordt uitgehold door een vicieuze cirkel van instabiliteit, bevolkingsgroei, werkloosheid (met name onder jongeren) en klimaatverandering. Deze trends vormen een bedreiging voor de sociale samenhang in meerdere landen, en voor Nederland.

Nederlandse ontwikkelingssamenwerking richt zich momenteel op voedselzekerheid en landbouw, water; seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (bijvoorbeeld voorbehoedsmiddelen, veilige abortussen), en veiligheid en rechtsorde. Zoals ook in het regeerakkoord wordt aangekaart zal het vernieuwde beleid een grotere nadruk leggen op het aanpakken van onderliggende oorzaken van instabiliteit, armoede, ongelijkheid en irreguliere migratie, met een extra aandacht voor de meest kwetsbaren zoals vrouwen en kinderen.

Vraag 3: Welke nieuwe aandachtsgebieden zou het kabinet kunnen identificeren? De middelen zijn beperkt dus we moeten kiezen, daarom ook aan u de vraag: welk aandachtsgebied behoeft minder nadruk?

Het doorsnijdend thema dat veel van de genoemde aandachtsgebieden adresseert is water management; zowel de beschikbaarheid van drinkwater, de bescherming tegen water / overstromingen, voorspelbaarheid van beschikbaar water voor landbouw (regen of irrigatie) en het schoonhouden/maken van zee, oceaan en rivier. De afwezigheid van voldoende schoon water en de gevolgen van overstromingen zijn twee zeer destabiliserende factoren in de wereld. Het is bovendien een onderwerp waarop Nederland - terecht - een wereldwijde sterke reputatie heeft, zowel in het bedrijfsleven als in onderzoek. Dit thema verdient meer aandacht.

Vraag 4 van 9 Verduurzamen

Het kabinet wil de internationale actie tegen klimaatverandering versterken en zet in op vergroting van de weerbaarheid tegen de effecten van klimaatverandering (SDG13). Het nieuwe nationale klimaatfonds zal zich op deze beide aspecten richten, waarbij wordt ingezet op het mobiliseren van private bijdragen in samenwerking met het (Nederlandse) bedrijfsleven. Nederland wil ertoe bijdragen dat in de periode naar 2030 vijftig miljoen mensen toegang krijgen tot hernieuwbare energie (SDG7). Ook activiteiten op het gebied van duurzaam waterbeheer (SDG6) en klimaatbestendige landbouw in kwetsbare gebieden (SDG2) dragen bij aan de klimaatdoelstellingen van het akkoord van Parijs.

Vraag 4: Welke innovatieve oplossingen kan de Nederlandse overheid, NGO's en het bedrijfsleven stimuleren om 1) CO₂-emissies terug te dringen (klimaatmitigatie) en 2) samenlevingen helpen zich aan te passen aan klimaatverandering (klimaatadaptatie)?

Juist als Technische Universiteit, zien wij dat het grote verschil wordt gemaakt in het beschikbaar maken van bestaande technologieën, de zogenaamde last-mile knelpunten die aangepakt worden. Het verschil wordt gemaakt door bijvoorbeeld een verdeel- en verdienmodel te maken voor bestaande zonnecellen + batterijen in een dorp dat geen elektriciteitsnetwerk heeft. Een ander voorbeeld is het beschikbaar maken van

weergegevens (open access) met zeer eenvoudige en makkelijk te onderhouden weerstations die verspreid worden over het Afrikaanse continent ([THAMO project](#)). De technologieontwikkeling hiervoor is één vraag maar het duurzame verdienmodel is uiteindelijk bepalend voor het succes en stuurt de technologie ontwikkeling. Er bestaan veel slimme oplossingen. Het combineren van de netwerken van diverse maatschappelijke partijen, de positie van Nederlandse ambassades, studenten challenges, het creëren van living labs etc. moeten tot implementatie er van gaan leiden. Deze werkwijze kan door het zogenaamde *leap frogging* effect ook leiden tot implementatie van nieuwe technologie in een low resource setting doordat de nieuwe technologie geen last heeft van bestaande (conservatieve) structuren. Een kansrijk voorbeeld is het invoeren van gelijkstroom infrastructuur en apparatuur in plaats van het minder energie efficiënte wisselstroom systeem dat in de ontwikkelde wereld standaard is. Een dergelijk ingevoerd en doorontwikkeld systeem is vervolgens ook in het Westen op de markt is te brengen (*reverse innovation*).

Vraag 5 van 9 Verduurzamen

De Nederlandse inzet voor de mondiale verduurzaming van productie, handel en investeringen (SDG8 en SDG12) ligt op het snijvlak van buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking. De grootste uitdagingen op het gebied van sociale en ecologische verduurzaming van productieprocessen liggen in ontwikkelingslanden. Om duurzame inclusieve markten te creëren zijn partnerschappen van bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en de overheid nodig (SDG17).

Vraag 5: Waar liggen volgens u kansen om in productie, handel en investeringen vooruitgang te boeken op maatschappelijke uitdagingen op sociaal vlak (zoals betere arbeidsomstandigheden, hogere lonen, extra kansen voor vrouwen en jongeren) of op ecologisch vlak (zoals water, klimaat, biodiversiteit)?

Een aantal van de Nederlandse Universiteiten, waaronder de TU Delft heeft sterke, op vertrouwen gebaseerde, samenwerkingsrelaties opgebouwd in de doellanden van het Ministerie. Gebruikmakend van deze samenwerkingsrelaties en het netwerk van alumni kunnen meer gezamenlijke activiteiten opgestart worden, zoals living lab / validatie / launching customer experimenten en van daaruit weer handelsrelaties.

Vraag 6 van 9 Eerlijke handel

In het regeerakkoord staat dat het kabinet actief zal inzetten op eerlijke vrijhandel, exportbevordering en handelsverdragen, die rekening houden met VN-standaarden en rechtszekerheid.

Vraag 6: Heeft u concrete suggesties voor hoe het kabinet kan bevorderen dat internationale handel en investeringen bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen?

Vraag 7 van 9

Verdienvermogen van Nederland

De overkoepelende ambitie is om de export- en investeringspositie van Nederland versterken zodat we in 2030 meer aan het buitenland verdienen en daardoor meer banen genereren. Via handel leveren wij een actieve bijdrage aan het realiseren van de SDG's.

Het kabinet wil werken aan eerlijke vrijhandel, verduurzaming en aanpassing van het handelssysteem aan de nieuwe economie (o.a. digitalisering) en een proactieve handelsagenda neerleggen om de internationale positie van ondernemend Nederland te versterken. Het kabinet wil investeren in markttoegang voor Nederlandse bedrijven en strategische positionering op bestaande markten en groeiemarkten. Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen krijgen hulp om de kansen te pakken die de Duurzame Ontwikkelingsdoelen bieden. De ontwikkeling en uitvoering van een nieuwe gezamenlijke publiek-private internationaliseringsstrategie zal leiden tot effectievere handelsbevordering om de groeiende concurrentie het hoofd te bieden en kansen te verzilveren.

Ondersteuning innovatieve oplossingen

Nederland heeft veel potentieel in huis om innovatieve én betaalbare oplossingen te bieden op het terrein van water, voedsel, smart cities, circulaire economie, stedelijke ontwikkeling, duurzame energie, logistiek en gezondheidszorg mede door inzet van nieuwe technologieën zoals nanotechnologie, robotica en fotonica en gebruik van big data, blockchain en kunstmatige intelligentie.

Vraag 7: Met welke innovatieve en creatieve oplossingen en op welke terreinen zou de overheid het bedrijfsleven en kennisinstellingen nog beter kunnen ondersteunen om wereldwijd kennis en kunde te vermarkten?

Creëer specifieke opleidingsprogramma's voor "emerging market" ondernemers.

De ervaringen binnen het Delft Centre for Entrepreneurship en de YES!Delft incubator leren dat het vruchtbaar is om specifieke ondernemer-opleidingsprogramma's aan te bieden voor ondernemen in een bepaalde sector of voor een specifieke markt. Zo is er bijvoorbeeld bij YES!Delft een specifieke Bootcamp voor startende ondernemers in de gezondheidssector in Europa ([EIT Health LaunchLab programma](#)) en is er de [MOOC voor emerging markets](#). Dergelijke programma's leert startende ondernemers of ervaren ondernemers die de emerging markets op willen over specifieke aspecten van de emerging markets. Bovendien kunnen zij van elkaar leren en maakt een concentratie van dergelijke ondernemers het voor investeerders aantrekkelijk om bij te dragen.

Investeer in publieke-private onderzoeksproject met doellanden

Nederland heeft een decennia oude traditie van het succesvol draaien van publiek-private samenwerkingsprojecten van waaruit nieuwe en geïmplementeerde technologieën voortkomen. Combineer deze aanpak met de samenwerkingsprogramma's zoals India, Indonesië, Brazilië en Zuid-Afrika.

Vraag 8 van 9

Excellente dienstverlening

Dit kabinet wil een proactieve handelsagenda presenteren om bedrijven en kennisinstellingen te helpen toegang te krijgen tot markten die voor hen belangrijk zijn. Dat lukt alleen met excellente economische dienstverlening en diplomatie en een actieve handelspolitiek. Elke ondernemer die wil internationaliseren moet kunnen rekenen op steun van de overheid op het gebied van informatie- en advies, financiering en dienstverlening wereldwijd.

Vraag 8: Hoe kan het bedrijfsleven en in het bijzonder het MKB op alle noodzakelijke punten beter worden ondersteund in het traject van internationalisering, en op welke markten verdient dit een extra steun in de rug?

Door MKB deel te laten nemen in publiek-private samenwerkingsprojecten samen met de universiteiten, worden zij via een – in de ogen van hun potentiële klanten in het doeland – betrouwbare partner geïntroduceerd in een kansrijke omgeving voor het bedrijf.

Vraag 9 van 9

Vraag 9: Heeft u naast uw inbreng op bovenstaande vragen nog andere aanbevelingen op het gebied van Buitenlands handel en Ontwikkelingssamenwerking?

Investeer ook in het opbouwen van relaties met strategische landen in Afrika om toegang te houden tot voldoende grondstoffen. China is al lang en zeer proactief bezig om een positie op te bouwen die hen toegang geeft tot grondstoffen en Nederland / de EU kan het zich niet veroorloven om afgesneden te raken van zowel de grondstoffen als de opkomende markten. Nederland en de EU hebben een heel andere traditie in het sluiten van samenwerkingsverbanden dan China (denk aan de geroemde Dutch Diamond Approach). Deze sterkte moeten we proactief inzetten om een langdurige strategische partner van Afrikaanse landen te worden en te blijven.